



PRZYKŁADOWA PEŁNA ODPOWIEDŹ

Jaką rolę w relacjach międzyludzkich odgrywają majątek i pochodzenie? Omów zagadnienie na podstawie *Lalki* Bolesława Prusa. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.

LEKTURA BAZOWA

Bolesław Prus, *Lalka*

EPOKA

Pozytywizm

CZAS WYPOWIEDZI

ok. 4 min

OPRACOWANIE

nauczyciele Odrabiamy

ZESKANUJ TELEFONEM ALBO KLIKNIJ

**Kursy maturalne**

Pakiet 10 kursów do matury 2027 od Odrabiamy.pl.

**Przećwicz to pytanie**

Darmowy symulator matury ustnej. Ocena wg kryteriów CKE.

**Posłuchaj**

Darmowy kurs z opracowaniem pytań jawnych 2027.

JAK Z TEGO KORZYSTAĆ

To gotowa wypowiedź, taka jak na egzaminie. Etykiety na marginesie pokazują, z jakich kroków się składa. Nie ucz się jej na pamięć: zbuduj własną według tego samego planu, a potem sprawdź się w symulatorze (kod QR „Przećwicz to pytanie” wyżej).

TEZA

wstęp, który od razu mówi, co będziesz udowadniać

Pieniądze są bardzo ważnym motywem w *Lalce* Bolesława Prusa. W zasadzie wszyscy bohaterowie są od nich w jakiś sposób uzależnieni: jedni trwonią majątek, żyjąc ponad stan, inni natomiast pomnażają kapitał, traktując pieniądze jako środek do celu. Jeszcze inni nie interesują się kwestiami finansowymi ani ekonomią, jednak korzystają z dobrodziejstw, jakie daje posiadanie pieniędzy. Majętność jest też ważnym czynnikiem dzielącym społeczeństwo. W *Lalce* można obserwować ówczesną panoramę społeczną: od żyjącej rozrzutnie

arystokracji aż po biedotę zamieszkującą warszawskie Powiśle. Nie dziwi więc, że majątek oraz pochodzenie odgrywają ważną rolę w kontaktach międzyludzkich.

Z LEKTURY

sceny i postacie z
lektury bazowej
omówione pod tezę

Zubożały szlachcic Wokulski nigdy nie został zaakceptowany przez arystokrację, ponieważ był kupcem, człowiekiem pracy. Dzięki swojej przedsiębiorczości i smykałce do interesów dorobił się znacznego majątku. Wierzył nawet, że za pieniądze kupi awans społeczny, a przede wszystkim zdobędzie ukochaną Izabelę - arystokratkę.

Mimo starań Wokulskiego Łęcka traktowała go jak prostaka i krętacza, który wzbogacił się w podejrzany sposób. Podkreślała, że właściciel sklepu galanteryjnego, były kelner i subiekt, nie pasuje do arystokratycznego środowiska. Nieco lepsze zdanie o przedsiębiorcy miał Tomasz Łęcki. W Wokulskim widział doskonałego partnera do założenia spółki, która rozwiązałaby kłopoty finansowe arystokraty. Nie wyobrażał sobie jednak, by kupiec mógł zostać jego zięciem. Tak więc wbrew oczekiwaniom bohatera pieniądze nie zapewniły mu awansu społecznego. Wokulskiego ograniczało pochodzenie, na które przecież nie miał wpływu, nie mógł go zmienić.

Nie można jednak bagatelizować roli pieniędzy w relacji Stanisława z Izabelą. To one pozwoliły mężczyźnie zbliżyć się do ukochanej. Chcąc zwrócić uwagę Łęckiej, bohater hojnie wspierał kwesty, w których uczestniczyła. Kupił powóz i piękne mieszkanie, wylicytował kamienicę Łęckich, a od barona Krzeszowskiego odkupił ulubioną klacz Izabeli. W taki sposób pragnął zdobyć jej serce, co w pewnym sensie mu się udało. Aż do feralnej rozmowy w pociągu Wokulski sądził, że jego starania przyniosły oczekiwany efekt. Podczas podróży do Krakowa zrozumiał, jak obłudną, nieuczciwą kobietą była Izabela. Pojął też, że chociaż część arystokratów widziała w nim człowieka przedsiębiorczego i wartościowego, to nigdy nie traktowali go jako równego sobie. To pokazuje, że w XIX wieku trudno było o awans społeczny, a pieniądze - choć cenione - nie mogły zapewnić człowiekowi wszystkiego, czego pragnął.

KONTEKST

drugi tekst lub zjawisko,
zestawione z lekturą

Nieco inną prawdę o roli pieniądza w świecie poznał Kordian, bohater dramatu Juliusza Słowackiego. Odwiedzając różne europejskie miasta, młodzieniec przekonał się, że bogactwo może zagwarantować człowiekowi niemal wszystko: od sławy, przez władzę, aż po miłość. Sam został odrzucony przez Wiolettę. Gdy wyznał ukochanej, że cały majątek przegrał w karty, ta go opuściła. Opisana historia dowodzi, że pieniądze miały kluczowe znaczenie w relacjach międzyludzkich.

WNIOSEK

spięcie obu części i
odpowiedź na pytanie

Losy bohaterów literackich - Wokulskiego oraz Kordiana - dowodzą, że pieniądze, a także pochodzenie odgrywają ważną rolę w relacjach międzyludzkich, zwłaszcza damsko-męskich. W obu dziełach miłość można kupić za odpowiednią cenę. Nie udało się to jednak Wokulskiemu, podobnie jak wkupienie się w łaski arystokracji.